

ФАКУЛЬТЕТ МИСТЕЦТВ

Гевко М.

Науковий керівник – доц. Ороновська Л. Д.

БАНДУРНЕ МИСТЕЦТВО ЯК ЗАСІБ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СУЧАСНИХ ШКОЛЯРІВ

Значення національно-патріотичного виховання школярів у сучасній шкільній теорії і практиці - є цілісним процесом, у якому органічно поєднані змістова (сукупність виховних цілей) і процесуальна (самокерований процес педагогічної взаємодії вчителя й учня, що передбачає організацію і функціонування системи виховної діяльності та самовиховання учнів). Цей процес є двостороннім (обов'язкова взаємодія вихователя і вихованця), цілеспрямованим (наявність конкретної мети), багатограним за завданнями і змістом, складним щодо формування і розкриття внутрішнього світу дитини, різноманітним за формами, методами і прийомами, неперервним (у вихованні канікул бути не може), тривалим у часі (людина виховується все життя).

Фундаментом наукового світогляду є знання, які дає загальноосвітня школа. Саме людина знайомиться з засадами природничих і громадських наук, готується до життя і про подальшу освіту. Світогляд людини відбиває дійсність крізь призму громадських відносин, життєвих інтересів особистості, і, отже, містять оцінку світу людиною, спрямованості мислення, почуттів, поведінки.

Мета статті - дослідити значення національно-патріотичного виховання школярів засобами бандурного мистецтва під час особистого професійного зростання.

Сьогодні перед суспільством і школою стоїть проблема розвитку особистості свідомого українського громадянина, який поєднує в собі національні риси та самобутність українського народу. І саме національне виховання передбачає надання широких можливостей для пізнання української історії, культури, традицій, звичаїв, мови, формування національної гідності, розвитку особистісних рис громадянина української держави.

Вивченням особливостей інструмента, різних шкіл гри на бандурі (київської, дніпропетровської, харківської, львівської, донецької), репертуару та методики навчання на інструменті займалися Г. Хоткевич, Г. Мартинович, М. Опришко, В. Кабачок, Є. Юцевич, З. Штокалко. Видавалися підручники «Школа гри на бандурі» А. Омельченка (1977 р.), «Школа гри на бандурі» С. Баштана, А. Омельченка (1989 р.), у яких подані загальні відомості про інструмент, деякі положення з елементарної теорії музики, методичні вказівки щодо оволодіння основними навичками гри на бандурі, а також методичні рекомендації щодо вокального виховання учнів – бандуристів, роботу з ансамблями бандуристів.

Національно-патріотичне виховання — багатопланова, систематична, цілеспрямована і скоординована діяльність державних органів, громадських об'єднань і закупівельних організацій із формування серед молоді високого національно-патріотичного свідомості, піднесеного почуття вірності до свого Батьківщини, готовності до виконання громадянського обов'язку, найважливіших конституційних обов'язків захисту інтересів Батьківщини [1, с.101].

Відкриття відділу бандурного мистецтва надає можливість позитивно розширити навчально-методичну та дослідно-експериментальну роботу викладачів-бандуристів, спрямувати її на удосконалення та якісне оновлення навчально-виховного процесу, вивчення та пошук прогресивних методик. Відкриваються нові горизонти для подальшої роботи над втіленням національно-патріотичної ідеї в життя нашої держави [2, с.50-73].

Концептуальний план розвитку відділу бандурного мистецтва передбачає впровадження нових технологій у навчально-виховний процес, шляхом введення:

- Ступеневого навчання (з метою поглибленої диференціації, відповідно до індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей учнів з урахуванням їх віку, психофізичних особливостей, стану здоров'я)

- підготовчий період 0 – 1 класи : ознайомлення, залучення, вивчення інтересів, нахилів, здібностей;

- розвиток обдарованості 2 – 3 класи;

- вдосконалення майстерності гри на бандурі 4 – 6 класи.

Програмних вимог, відповідно до трьох категорій:

- класи диференційованого навчання;

- класи з поглибленим вивченням профільюючих дисциплін (КПВД): інтенсивний розвиток талантів і обдарувань із застосуванням прогресивних педагогічних методик;

- класи домашнього музикування.

Окремих програмних вимог до бандуристів-співаків та бандуристів-інструменталістів.

Навчального предмету «Кобзарознавство» (з метою становлення свідомого бандуриста як носія українського національного духу, що потребує цілого комплексу знань з історії кобзарства та його ролі у розвої незалежної української держави) [4, с.1-3].

Навчання гри на кобзі як додаткового інструменту.

Активізації та збагачення форм колективної дитячої творчості (з метою стимулювання зацікавленого ставлення до кобзарської спадщини України, виховання духовності та національної гідності) [3, с.12-14].

Відкриття відділу бандурного мистецтва забезпечить реальне існування дитини у кобзарському спільному середовищі та впровадження заходів на перспективу соціального оновлення; це дозволить міцно закріпити в юних серцях дух і єдність кобзарського братства [5, с.26-30].

Значення національно-патріотичного виховання школярів у сучасній шкільній теорії і практиці визначає соціально і педагогічно організований процес формування людини як особистості. Суспільство як соціальне об'єднання людей може функціонувати і розвиватися лише за цілеспрямованої, систематичної та організованої роботи з виховання кожної особистості.

Зупинення цього процесу – катастрофа для суспільства, внаслідок якої людина не змогла б піднятися до рівня особистості. Ще Я.-А. Коменський зауважував, що «зневага до виховання - є кроком до загибелі людей, сімей, держав і всього світу». Тому виховання з погляду суспільного розвитку є провідною сферою діяльності як окремої людини, так і людської спільноти. Завдяки йому людство забезпечує свою безперервність у соціальному розвитку.

Отож, формами та методами організації виховної роботи з школярами у процесі оволодіння ними грою на бандурі, аналіз публікацій та спеціальної літератури показав, що проблема вивчення творчості бандуристів та особливостей оволодіння цим інструментом цікавила видатних діячів культури минулих століть, сучасних науковців і практичних педагогів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Агапова И. А. Патриотическое воспитание в школе. / Агапова И. А – М.: Айрис Пресс, 2002. – 212 с.
2. Баштан С. В. Школа гри на бандурі [Ноти] : [навч. вид.] / С. В. Баштан, А. Ф. Омельченко. – К. : Муз. Україна, 1989. – 136 с.
3. Бойченко В. Сучасний стан національно-патріотичної вихованості молодших школярів // Початкова школа. / Бойченко В. – 2005. – №5. – С.12-14.
4. Гнатюк В. Управління системою національно-патріотичного виховання учнів початкових класів // Початкова школа. / Гнатюк В. – 2000. – №4. – С.1-3.
5. Івашковська В. Стратегія, методика і концептуальні засади національно-патріотичного виховання школярів // Рідна школа. / Івашковська В. – 2002. – № 11. – С. 26-30.